

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Великдень 2023 року

я прокинувся від того як мій приятель
який пропав безвісти під бахмутом
наприкінці
2022 року

покликав мене святити паски

він був бадьорий і піднесений
навіть молодший років на двадцять
а не виснажений і задуманий
із обвітреним обличчям і згаслим
поглядом
як на останніх світлинах

ми пішли б у михайлівський собор або
в свято-покровську церкву на подолі
як у давні добрі часи зустріли б купу
друзів
і разом забилися б в один із пабів

ми довго б говорили про наші ненаписані
книжки й картини

добродушно кепкували б зі спільних
знайомих
згадуючи кумедні історії пов'язані з ними
які не забуваються
і часто зринають у веселих компаніях

але зараз я сам
без сім'ї та приятелів
дивлюся на свою порізану на рівні
шматочки
паску

на порожньому столі
наодинці зі спогадом
про передсвітанковий сон

важко їм свій шматок паски
а мій спогад
до свого шматка
не доторкається

16.04.2023

Анатолій ДНІСТРОВИЙ

Писанки для захисників

У приміщенні посольства України в Загребі (Хорватія) відбувся захід «Подаруй писанку захисникові», у межах якого представниці громади власноруч створили великодні обереги для українських воїнів.

Як передає Укрінформ, про це повідомила у Фейсбучі дружина посла України в Республіці Хорватія Ніна Кирилич, яка організувала подію.

За її словами, дарувати писанку захисникові – це не лише далина традиції, а насамперед спосіб висловити вдячність за життя кожного українця та поділитися вірою в неминучу перемогу.

«Подарувати захисникові України власноруч написану писанку – значить поділити з ним свою віру в силу життя», – зазначила дружина посла України.

До створення писанок долучилися українки, які зараз проживають у Загребі. Серед учасниць були як досвідчені писанкарки, так і початківці.

Процес створення оберегів відбувався в атмосфері зосередженості та тиші. Кожна робота створювалася за індивідуальним задумом.

Усі виготовлені під час майстер-класу писанки передані українським військовослужбовцям, які перебувають у медичних закладах Хорватії на оздоровленні.

Ніна Кирилич наголосила, що ці подарунки написані з чистими помислами, що має надати захисникам додаткових сил. Вона подякувала всім майстриням за допомогу в організації цієї духовної підтримки для українських захисників напередодні Великодня.

Як повідомляв Укрінформ, дружина посла України в Республіці Хорватія Ніна Кирилич торік здійснила гуманітарний візит до медичного закладу, де перебувають на лікуванні українські захисники.

Strichka мобілізує діаспору

В італійському місті Риміні відбувся форум, присвячений річниці створення Мережі асоціацій для України (NAU). Захід об'єднав понад 120 учасників, дипломатів та громадських діячів навколо ідеї консолідації української діаспори.

Президент NAU Дмитро Щукін та віцепрезидентка Олена Кім в перший день форуму підбили підсумки першого року роботи мережі, представили реалізовані проекти та окреслили пріоритети на 2026 рік.

У форумі взяли участь представники близько 20 асоціацій (із 26, що наразі входять до мережі), а загальна кількість гостей сягнула 120 осіб. Зокрема онлайн доєдналися віцепрезидентка Європарламенту Піна Пічерно,

уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець, президент Світового конгресу українців Павло Грод, італійський сенатор Марко Ломбардо, президент асоціації «EUcraina» Джованні Кесслер та ін

Також на заході виступив Герой України, заступник командира 1-го корпусу Національної гвардії України «Азов» та захисник «Азовсталі» Святослав Паламар. Він наголосив, що Росія воює не лише проти України, а й проти фундаментальних цінностей: свободи, гідності та права народу на існування. Важливою частиною програми став діалог між представниками посольства України в Італії, консульської мережі та громадських організацій.

Експерти обговорили роль громадянського суспільства в міжнародній дипломатії та юридичному захисті в часи криз.

Заступник голови Молодіжної ради при МЗС України, молодіжний делегат України до ООН Ян Ерл-Ружицький презентував платформу «Стрічка» (Strichka). Ця ініціатива є сучасною моделлю мобілізації діаспори, що залучає молодь до екологічних, культурних та соціальних проектів, перетворюючи цивільну активність на конкретні дії.

Другий день форуму був присвячений діалогу між українськими та італійськими підприємцями та представниками громадських організацій.

Дерев'яне мистецтво дивує австралійців

В австралійському місті Мельбурн презентували експозицію «Українські дерев'яні дива», що знайомить місцевих жителів з традиційним мистецтвом різьбярства.

Нова виставка «Українські дерев'яні дива» представляє традиції українського різьбярства, знайомлячи відвідувачів із багатством орнаментів, символікою та майстерністю виконання. Вона дає можливість глибше пізнати один із важливих напрямів українського народного мистецтва.

«Усі експонати тут, окрім килимів, почали своє життя з українського дерева... Українці завжди любили красу, і до чого б вони не доторкнулися, воно стає яскравим і прекрасним», – зазначила директорка музею Маруся Яроцька. Вона також ко-

ротко розповіла про представлені на виставці експонати та їхніх авторів.

До відкриття нової експозиції долучився владика Микола Бичок, єпарх Мельбурнський. «Сьогодні ми вже другу неділю поспіль звертаємо свою увагу на нашу культуру. Минулого тижня відбувся фестиваль Uki Fest в Сідней, де ми мали нагоду поділитися багатством української культурної спадщини. І сьогодні ми знову зібралися, щоб відкрити для себе ще одну її грань – мистецтво різби по дереву. Щиро дякую всім, хто долучився до організації цієї виставки, і заохочую вас ділитися побаченим та запрошувати своїх рідних і друзів», – сказав він. Владика подякував директорці музею та всім волонтерам за їхню працю і зусилля, спрямовані на збереження і популяризацію української культури, мистецтва та історії українців в Австралії.

Як повідомляв Укрінформ, у всіх столицях штатів і територій Австралії, а також у численних регіональних центрах відбулися пам'ятні заходи та мітинги, приурочені до четвертих роковин повномасштабного вторгнення Росії та дванадцятого року війни проти України.

За матеріалами Укрінформу

На терезах вічності

19 березня 2026 року відбулася важлива наукова подія – онлайн-вебінар «Іван Мазепа. На терезах вічності». Захід об'єднав дослідників із України та Австралії аби вшанувати пам'ять гетьмана та презентувати нові факти про його епоху.

Організаторами виступили Національний заповідник «Гетьманська столиця», Український музей в Австралії та Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Із вітальними словами до учасників заходу звернулися Любов Кіяшко – заступниця директора НІКЗ «Гетьманська столиця», Олександр Самойленко – ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Маруся Яроцька – директорка Українського музею в Австралії. Модерувала зустріч завідувачка відділу історії Гетьманства Марина Хармак. На вебінарі були присутні здобувачі першого (бакалаврського) та третього (освітньо-наукового) рівнів факультету філології, історії та політико-юридичних наук.

Програма вебінару охопила широке коло тем – від археологічних знахідок до міжнародної дипломатії XVIII століття. Докторка історичних наук Ольга Ковалевська детально

розповіла про історію створення бронзового пам'ятника Мазепі для Києво-Печерської лаври. Алла Батюк акцентувала увагу на грандіозних масштабах меценатської діяльності гетьмана, завдяки якій постала унікальна архітектура українського бароко. Особливу увагу привернув виступ Каріни Солдатової, яка підбила підсумки 30-річних археологічних досліджень (1995–2025 рр.) замської резиденції Мазепи на Гончарівці. Ці розкопки дали змогу детально реконструювати побут та велич гетьманського двору. Марина Хармак презентувала результати роботи зі Шведським архівом, розкривши деталі фінансового забезпечення мазепинської еміграції у 1710–1711 рр. Про те, як ім'я Мазепи живе на іншому боці Земної кулі, розповіла представниця Українського музею в Австралії Тамара Іонова, зазначивши, що постать Гетьмана є важливим маркером української ідентичності на мапі Австралії.

Іван Мазепа на терезах вічності переважив забуття. Він обрав шлях чести, навіть знаючи ціну поразки. І сьогодні ми, його нащадки, є доказом того, що його справа не була марною. Україна є. Україна бореться. Україна переможе. Вебінар став майданчиком для фахового діалогу та вкотре довів: постать Івана Мазепи залишається актуальною, а його діяльність – фундаментом, на якому стоїть сучасна українська державність.

Ми щиро вдячні Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця», дослідникам з Австралії, колегам з Києва та інших регіонів нашої держави, здобувачам, науково-педагогічним працівникам Ніжинської вищої школи.

Володимир МАРТИНЕНКО

Наш словник для норвезьців

У Норвегії з'явився перший норвезько-український онлайн-словник Lexin.

Про запуск повідомив Національний центр мультикультурної освіти NAFO при університеті в Осло OsloMet, передає Укрінформ з посиланням на Читомо.

Lexin – один із базових словникових ресурсів для тих, хто вивчає норвезьку мову. Роботу над норвезько-українським словником у NAFO розпочали 2022 року, а в лютому 2026-го команда представила результат кількарічної праці.

Як зазначають у NAFO, нова версія словника містить «понад 8000 словникових статей, 1827 ідіом, 9480 прикладів вживання, 6479 складних слів, клавіатуру з українським алфавітом і ще багато всього».

Запуск словника привітала міністерка освіти і культури Норвегії Карі Несса Нордтун. «Уперше в нас в Норвегії з'явився якісний норвезько-український словник у вільному доступі – те, чого багато хто вже давно чекав. Це не тільки важливий інструмент для навчання та інтеграції, але й важливе визнання українців у Норвегії та їхньої мови», – зазначила вона.

У NAFO також наголошують, що запит на такий ресурс був давно відчутний: до установи не раз зверталися вчителі, бібліотекарі й самі користувачі, які вивчали норвезьку.

Над норвезько-українським словником працювали перекладачі й редактори Катерина Євсейчик, Олеся Черкес та Андрій

Гелий, перекладачки Маріанна Гора, Христина Гуле, Тетяна Ткаченко та редакторка Лілія Грюбе.

Словники спершу розробили у Швеції для учнів із нацменшин, які вивчають мову в початковій і середній школі, а також для дорослих, що опановують другу мову й мають обмежений досвід користування словниками або іншими мовними ресурсами.

Норвезький проєкт Lexin стартував 1996 року під егідою Міністерства освіти, науки та церковних справ на базі шведських словників. Вихідний мовний матеріал перенесли зі шведської на норвезьку, а також повторно використали переклади іншими мовами. Нині норвезька база даних охоплює близько 36 тисяч слів і перекладена 19 мовами.

У словникових статтях подано інформацію про частини мови та відмінювання, можна прослухати вимову обома офіційними формами норвезької – букмолем і нюношком, а також знайти прості визначення й приклади загального вживання. Цифрові словники постійно оновлюють.

2008 року команда норвезького Lexin отримала Премію Розінга за досягнення в галузі мови. Від 2019 року словники передали до OsloMet, де за проєкт відповідає NAFO.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4104570-u-norvegii-zapustili-norvezkoukrainskij-onlajnslovnik-lexin.html>

Зріднили бельгійські «КРИЛА»

Світлана Мусіна

У багатьох містах Бельгії українські громади є досить помітними та значно розширилися після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, коли сюди прибували хвилі вимушених переселенців. Більшість українців досить добре інтегруються в суспільство, активно вивчають мову та знаходять стабільну роботу, а також активно залучаються до благодійних ініціатив, збираючи допомогу для Сил оборони України.

Проте в Бельгії також проживають вихідці з України, які прибули сюди задовго до війни, стали координаторами таких ініціатив та допомагають тим, хто тепер тільки намагається адаптуватися до нових реалій. У місті Брюгге однією з таких помітних фігур є Світлана Мусіна, яка не тільки роками опікується питаннями місцевої української громади, а й набула достатнього авторитету й популярності у спільноті, щоб бути обраною депутаткою міської ради.

Укрінформ поспілкувався з пані Світланою у вихідний, фактично єдине вільне вікно в графіку членкині міськради, яка, окрім цього, викладає в місцевому університеті та керує благодійною організацією «Крила».

– Що привело вас до Бельгії? Можете поділитися обставинами вашого переїзду?

– Усе почалося в далекому 1997 році, дуже романтична історія. Я працювала в закладі для дітей з обмеженими можливостями в Донецьку, у підвалі звичайної п'ятиповерхівки. Туди неочікувано завітала команда бельгійських журналістів, які готували матеріал про життя в місті та його нагальні проблеми.

Типове кохання з першого погляду – оператор через українських колег того ж вечора передав своє прохання зустрітися ще, і я своєю на той період ламаною англійською намагалася пояснити нав'язливому іноземцю, що мені, матері, яка сама виховує сина, подібні зустрічі з незнайомим іноземцем не цікаві. Проте він дуже мило наполягав, і згодом, після нескінченних міжнародних дзвінків з Бельгії, мого ознайомчого візиту в це казкове місто, знайомства з батьками та постійних умовлянь, він буквально поставив мене перед фактом, що знову їде в Україну, де хоче зі мною одружитися.

Так я й опинилася в абсолютно незнайомій країні, де все було чужим, і складалося враження, що я маленька дитина, яка вимушена заново вивчати цей світ. Чоловік запевняв мене, що я швидко знайду роботу за моїм фахом лікаря-педіатра, але в реальності виявилось, що всі мої дипломи та документи, що підтверджують мою професійну кваліфікацію, тут не визнають-

ся, отже, довелося піти на компроміс із власними амбіціями та розпочати фактично з нуля навчання на медсестру в місцевому університеті прикладних наук VIVES. Також була змушена паралельно працювати прибиральницею, адже навчання було не безкоштовним, а сімейний бюджет не давав змоги жити лише на зарплатню чоловіка.

Але українська жінка ніколи не здається, я свого домоглася і довела працівникам соціальної служби, що потягну навчання, поліпшу свої знання нідерландської, яка в регіоні Фландрія є офіційною мовою, та успішно закінчу курси.

І вже після цього мене запросили залишитися працювати в університеті, де тепер сама читаю лекції вже майже 22 роки.

– Ви в країні вже дуже давно, отже, напевно спостерігали зміни в тому, що бельгійці знають про Україну, як вони її сприймають. Логічно припустити, що з початком агресії Росії Україна опинилася в центрі уваги...

– Справді, коли Росія почала воєнну агресію проти України у 2014 році, багато бельгійців дуже мало знали про Україну як таку. Багато хто ототожнював її з Росією, не мав гадки про географію країни, її культуру – що вже казати про природу конфлікту. Коли чули в новинах про Донецьку та Луганську області, які прагне захопити агресивний сусід, вони навіть не усвідомлювали, що ці області загалом дорівнюють Бельгії. І ось коли я їм це все пояснювала, люди починали потроху задумуватися.

Ще задовго до війни, коли я підтягнула нідерландську і могла більш-менш вільно спілкуватися з місцевими, я вирішила, що дуже важливо розповісти їм про нас, про нашу історію, про творчість, про наш український дух.

Це були такі собі неформальні посиденьки в домашніх умовах, де я збирала знайомих, варила борщ, відповідала на їхні питання та намагалася розповісти їм якомога більше про Україну. В університеті я також регулярно організовувала творчі заходи, вбиралася у вишиванку, влаштовувала невеличкі виступи та, звісно, вивисила український прапор, де він є й досі.

До речі, загігаючи наперед, скажу, що на центральній площі Брюгге поруч з бельгійським майорить український прапор. Одразу після повномасштабного вторгнення я додзвонилася до бургомістра, мого знайомого, з проханням принаймні символічно підтримати Україну, попросивши його дозволити встановити цей прапор у самому серці міста. Він негайно погодився, і це стало тільки першим кроком, після чого, звичайно, ще багато зробили влада міста та пересічні мешканці для допомоги Україні та українцям у більш практичній площині.

– Як ви почали допомагати українцям, що опинилися в Брюгге після лютого 2022 року?

– Усе відбувалося на інтуїтивному рівні, я розуміла, що треба робити щось, і у виділеному владою приміщенні, де соціальна служба міста зустрічала переселенців, я координувала та вела облік запитів про допомогу, особливо від жінок, які прибували з маленькими дітьми. Це й лікарі, це й розміщення – безліч питань.

Уже через три дні після повномасштабного вторгнення ми провели в Брюгге першу маніфестацію, на яку прийшло багато бельгійців. Єднання з Україною відчувалося в повітрі. У мене досі збереглися повідомлення з чатів університету, де ми обговорювали в часи ковіду робочі питання, із численними запитаннями від колег, що вони можуть зробити, щоб допомогти. Багато хто розмістив у себе вдома українські родини, багато хто активно збирав кошти на допомогу.

Для мене, як і для всіх нас, я впевнена, ця війна – невгамовний біль. У мене забрали мій дім, мені немає куди повернутися, адже я родом з Донецька. Мені пощастило, що я змогла перевезти до Бельгії свого батька, де, за його власними словами, він про-

жив найкращі шість років свого життя, що виявилися останніми. Син розстріляного радянською владою за любов до України «ворога народу», що все життя пропрацював на шахті, знайшов у Бельгії нове натхнення й розвив у собі талант художника. Містяни досі добре знають малюнки Ігоря Мусіна, які присвячені й Брюгге.

Цікаво, до речі, пригадати, що після його приїзду до Бельгії у 2014 році мені було неможливо домогтися для батька статусу біженця, адже тут не визнавали, що на Донбасі точиться справжня війна і що він заслуговує на відповідний статус. Тому чудово, що Європейський Союз принаймні 2022 року затвердив програму тимчасового захисту для вимушених переселенців з України, яка насправді неочіносно допомогла українцям, зокрема в Бельгії.

– Як за ці декілька років розвинулися ініціативи для допомоги українцям?

– Насправді через деякий час, коли основні побутові питання переселенців були залагоджені, я вирішила разом з однопідприємцями, зосібна з тих, хто приїхав 2022 року, зосередитися, окрім благодійних зборів, на допомозі Силам оборони України та гуманітарних ініціативах, на творчому та освітньому розвитку дітей. Серед тих, хто прибув, були люди творчих професій та педагоги, отже ця ідея перетворилася на реальність, і ми зареєстрували громадську неприбуткову організацію «Крила».

Щосуботи ми збираємо десятки дітей, зокрема з особливими потребами, де в ігровій формі, через творчість навчаємо їх, а також проводимо майстер-класи та організуємо виступи.

На мою думку, важливо зробити все, щоб діти не втратили зв'язок з Україною. Важливо дати їм відчуття смаку України – і найлегше це зробити за допомогою творчості.

Чому «Крила»? Тому що одне крило – це розповідати дітям про країну, у якій вони опинилися, про її особливості, традиції тощо, а друге крило – це розповідати про їхнє українське коріння, розвивати відчуття приналежності. З одним крилом не полетіти, потрібно два.

Ми відзначаємо важливі для України дати – традиційні та офіційні. Язик не повертається називати їх «святими» у цей непростий час, отже, ми не святкуємо, а саме відзначаємо.

Згодом ми також організували творчі заняття для дорослих, які почали відвідувати не тільки українці, а й місцеві та інші іноземці. Маємо заняття з арттерапії, що також стали дуже популярними.

Незабаром, до речі, наші українки матимуть творчу зустріч з афганськими жінками. Отже, ми цінуємо таку різноманітність, одну з характерних рис Бельгії.

– Чи відчувається зміна у ставленні бельгійців до гуманітарних ініціатив після декількох років великої війни?

– Звичайно, якщо говорити про загальну картину, то все важче збирати кошти, адже фокус уваги людей змінюється. У світі спалахують інші конфлікти, іноді може здаватися, що тема України відходить на задній план. Деякі представники лівих політичних сил навіть закидають владі звинувачення в тому, що питання Палестини нібито несправедливо не отримує стільки ж уваги, скільки має Україна. Дехто навіть пропонував вивісити на площі прапор Палестини поруч з прапором України.

І мені навіть трохи неочікувано спостерігати, що представники правих рухів у Бельгії, на відміну від їхніх колег у деяких інших країнах Європи, є активними прихильниками українського спротиву. Вони вважають, що поділяють з українцями основні цінності, такі як міцний державний суверенітет, право народу на самовизначення та сильна армія.

Але з мого боку було б несправедливо казати, що допомога вщухає. Є багато прикладів, коли чудові люди, меценати, підприємці продовжують систематично допомагати Україні, зби-

раючи гуманітарні вантажі та направляючи їх в Україну. Один місцевий граф Рено де Керхове, якому вже 78 років, здійснив 19 гуманітарних місій в Україну, і тепер він знову там з гуманітарним конвоем.

Як бельгійська влада, так і звичайні бельгійці продовжують допомагати, і це дуже приємно бачити.

– До речі, яке в Бельгії ставлення до власної армії, посилення оборони, збільшення витрат на оборонне виробництво та до воєнної загрози, про яку часто нагадує європейцям генсек НАТО Марк Рютте?

– Загалом бельгійці не хочуть війни, і це природно для будь-якої країни, що прожила в мирних умовах стільки десятиліть. Більшість людей тут виступили б проти зміцнення збройних сил та збільшення оборонного бюджету. На їхнє переконання, додаткові гроші треба направляти на соціальні ініціативи, зокрема у зв'язку з тим, що, за останніми даними, приблизно 13 відсотків бельгійців перебувають на або за межею бідності. Тобто вони не бачать реальної загрози й опікуються повсякденними побутовими проблемами, яких і так вистачає.

Хоча варто згадати, що, коли декілька років тому Путін лякав Європу своєю «червоною кнопкою», влада повідомила громадян, що в аптеках можна безкоштовно отримати йодові пігулки, і багато хто так і зробив.

Тепер також є люди, які скуповують сіль і сірники, побоюючись війни, але таких бельгійців мало. Влада або провідні ЗМІ точно не лякають бельгійців війною. Для цієї країни вважається важливим зберегти громадський спокій.

Вони насправді навіть про Другу світову війну мало згадують, адже над ними тяжіє факт того, що Гітлер швидко захопив країну. Я вступила до організації «Герої спротиву Бельгії», і наше завдання – розповідати громадянам про реальні історії того часу, коли ці герої спротиву багато в чому допомогли союзникам. Один із цих героїв, до речі, українського походження, прославився тим, що зміг зупинити німецький потяг, який віз місцевих євреїв до концтабору, і завдяки цьому декому із цих людей вдалося врятуватися.

І на своїх лекціях, до речі, я також розповідаю бельгійцям про історію України, про наших козаків, про наш незламний спротив і проводжу паралелі з героїчною боротьбою бельгійців проти французької окупації в XIII столітті.

– Отже, тепер тут не спостерігається публічних розмов про те, що Європа може стикнутися з реальною війною на своїй території?

– Такого немає. Узагалі бельгійці схильні проявити свою воявоначність радше тоді, коли загроза стосується саме їхньої країни. Я не впевнена, що люди масово підтримують, наприклад, залучення бельгійських військових до захисту східного флангу НАТО. Але важливо зауважити, що бельгійці також дуже законодавством, армія виконає наказ, і громадська думка не матиме впливу на дії уряду.

– Чи впливає на ставлення бельгійців до війни в Україні російська пропаганда?

– Мені здається, багато місцевих усе ще вважають основним джерелом новин провідні засоби масової інформації, телеканали, і, до речі, там досить об'єктивно розповідають про реальну ситуацію, про регулярні російські обстріли, про цілі російських загарбників та героїчний опір українців.

Тут, звісно, є люди, переважно старшого покоління, які все своє життя позитивно ставилися спочатку до Радянського Союзу, а потім і до Росії. Пропаганда промила їм голови дуже давно – через інструменти м'якої сили, зокрема художню літературу, театр або класичну музику. Їх уже не зміниш, вони згодом

відійдуть. Але люди середнього віку в абсолютній більшості підтримують Україну. Для них у цій війні повністю очевидно, де добро, а де зло.

Є, звичайно, і досить екзотичні як для нас явища, скажімо, комуністична партія, але вона не має політичного впливу й не бере участі в політичному житті тут, у Брюгге. Я колись мала запеклі дискусії з місцевими комуністами, пояснюючи їм, що історія моєї країни, історія моєї родини, зокрема розстріляного діда, показує, що комунізм не тільки не працює в реаліях світу, а ще й несе горе і смерть.

Проте в Бельгії панує дуже висока повага до свободи волевиявлення, і червоною лінією є лише радикальні прояви, які можуть загрожувати актами насильства, а комуністів до таких рухів тут не відносять.

Щодо лівих сил загалом, я вже згадувала про тему Палестини і намагання «перетягнути ковдру», відвернувши увагу від України, проте основна особливість цих партій, зокрема Зелених, полягає в тому, щоб добиватися якнайшвидшого миру та не допускати будь-якої військової ескалації. Тому умовним пацифістам важче пояснити, чому Україна обирає продовжувати опір російській агресії та відмовляється прийняти умови, які нав'язує Москва.

А ось молоде покоління здебільшого не цікавиться політикою взагалі і справді мало знає про те, що відбувається у світі, але в університеті за кожної нагоди я, звичайно, розповідаю студентам про те, що в нас коїться.

– Наскільки мені відомо, ви єдина уродженка України в Бельгії, яка була обрана депутаткою міської ради. Як ви до цього прийшли і як наважилися взяти на себе таку відповідальність?

– Частково це була випадковість і збіг обставин, але, думаю, далися знаки роки активності в громадських ініціативах. Яюсь перед концертом у філармонії 2024 року я зустріла бургомистра Дірка Де Фова, який представляє правоцентристську партію Християнських демократів Фландрії, разом із його дружиною, я їх знала вже досить давно. Це якраз був період формування партійного списку, за декілька місяців до виборів, і він запитав мене, чи могла б я розглянути пропозицію увійти у список. Я спочатку відмовила, але після деяких міркувань усе ж вирішила погодитися – без особливих сподівань потрапити до міської ради, оскільки була лише у третьому десятку партійного списку.

Кількості відданих безпосередньо за мене голосів вистачило, щоб стати зареєстрованою депутаткою. Для мене було дуже важливо, що жінка з України з'явилася в партійному списку та може представляти громаду міста.

Тепер депутатство, звісно, допомагає вирішувати певні організаційні питання, пов'язані з допомогою Україні, зокрема в прийманні груп дітей захисників, яких привозять на екскурсії до міста, або інших делегацій, у реалізації усіляких партнерських ініціатив, але важливо зауважити, що я не можу використовувати мандат для лобювання інтересів своєї громадської організації, адже це вважалося б втручанням, що тут просто неприпустимо.

Я опікуюся соціальними питаннями містян, особливо родин із дітьми та іншими вразливими верствами громади. Це неоплачувана робота, отже, намагаюся все встигати, паралельно викладаючи в університеті та керуючи нашими «Крилами».

Ось завтра ввечері очікую в себе вдома одну місцеву родину, вони попросили про зустріч, і я вирішила їх запросити.

– Це стандартна практика для депутатів – приймати громадян у себе вдома?

– Ні, тут так не роблять, але ніхто такого і не забороняє. Я вважаю, що це нормально. Треба на всіх знаходити час. До речі, із 2017 року я опікувалася партнерським проектом студентського обміну між Брюгге та Дрогобичем. Тоді в Дрогобичі групи студентів з України і Бельгії відвідували батьків, які виховують дітей з обмеженими можливостями. Ходили до них додому й питали цих батьків, як вони себе почувають, про їхній особистий стан. І реакція цих матерів, цих батьків була неймовірна, адже вони не звикли до того, що хтось узагалі питає, як вони...

Бельгія продовжує працювати з Україною на партнерському рівні, не тільки надаючи гуманітарну допомогу, а й у рамках освіти. Тепер ми працюємо з Тернопільським медичним університетом.

– Чи впливають на громадську думку про Україну корупційні скандали, про які бельгійська преса, звичайно, згадує?

– Ті, хто підтримує Україну, можуть звертати на це увагу, але сприймають це як звичайні новини, адже корупція є усюди, також в Європі. Але ті, хто ставиться до нас більш критично, неодмінно згадуватиме про чергове корупційне викриття, запитуючи, чи варто й надалі допомагати нам, коли гроші розкрадаються. Хтось може побачити дорогі машини на українських номерах біля дорогих ресторанів... Такі речі трапляються, але загальне сприйняття більш реалістичне, і підтримка зберігається.

Я завжди намагаюся пояснити, що незалежній Україні лише декілька десятків років. Ми розвиваємося та стаємо кращими. Якби не війна, ці процеси тривали б швидше.

– Як бельгійці ставляться до перспективи вступу України в ЄС?

– У країнах Західної Європи загалом зберігається деяка невпевненість щодо прийняття нових країн-членів у ЄС, адже, згідно із загальноприйнятою думкою, це призведе до необхідності сплачувати зі спільного бюджету додаткові дотації для підтримки слабших економік. Також, звичайно, є питання нової конкуренції. Це те, що стосується лише економічних і фінансових питань. На першому плані, звичайно, війна. Бельгійці не хочуть вступати у війну без крайньої необхідності та вважають, що прийняття України теоретично можливе лише після встановлення миру. Звісно, хочеться, щоб Україна якнайшвидше стала повноправним членом європейської родини і щоб настав справедливий мир.

Як лікарка, я розумію, наскільки руйнівний ефект війна має на ментальне здоров'я українців. Наші люди живуть відкладене життя, забули про те, як бути щасливими, відчувають постійний стрес і не можуть планувати нічого наперед.

Я завжди називала себе «людина-свято», раділа маленьким речам... А тепер мені соромно навіть натякати собі, що чомусь можна відверто радіти. І я вже казала, що війна вкрала мій дім. Але вона також вкрала й мою радість.

Між бронезилетом і помадою

За час повномасштабного вторгнення українська армія досягнула значного прогресу в питанні гендерної рівності. Кількість офіцerek серед військовослужбовиць в Україні значно зросла за останні роки. Бути жінкою під час війни – означає щодня балансувати між силою і вразливістю, службою і материнством, бронезилетом і помадою.

Наші жінки з Ніжина – теж не виняток. Наталія Рульова – мама двох дітей, військова волонтерка, яка прийняла рішення і вступила до лав Збройних Сил України.

До повномасштабного вторгнення вона працювала у сфері культури, згодом – журналістики, провадила волонтерську діяльність.

Як це – бути жінкою в армії, Наталія розповіла в ексклюзивному інтерв'ю для МΥNIZHYN.

– **Вітаємо, Наталіє! До повномасштабного вторгнення ви працювали у сфері культури, потім стали журналісткою та волонтеркою. Як цей досвід допомагає вам у подальшій роботі?**

– Основні вміння, які розвинулися в мене під час роботи в культурі, журналістиці і на ниві волонтерства – це вміння працювати з людьми та інформацією.

Робота в царині культури, мабуть, найбільше сприяла розвитку патріотичних почуттів, любові до рідної землі, людей, як би це високопарно не звучало, розумінню, за що ми боремося, і чому це важливо. Це швидше за все той фундамент, який згодом привів мене у волонтерство, а потім і до війська.

Робота в журналістиці розвинула аналітичне і критичне мислення, вміння виділяти головне, бачити справжню суть речей і працювати з великими обсягами інформації, швидко розібратися в ситуації, «відсіяти» зайве і чітко визначити головне. Якщо культура – це гаряче серце, то журналістика – холодна голова.

А волонтерство – це взагалі найкраща школа життя. Волонтери, як ніхто, розуміють потреби війська і найбільш наближені до військового побуту, тому я знала, чого очікувати.

Завдяки волонтерській діяльності слово «неможливо» зникло з мого словника. Якщо треба щось знайти чи вирішити тут і зараз або «на вчора» – я просто беру і роблю.

Але головне – це характер. Я занадто вперта, щоб здаватися, і занадто прямолінійна, щоб грати в ігри. Для мене чесність із собою та іншими – це як базова комплектація. Тому, якщо я кажу, що зроблю – то краще просто відійти вбік і не заважати процесу.

– **Ваш позивний «Фенікс». Як такий позивний до вас «причепився»? Є якась своя передісторія?**

– Звісно – кожен позивний має свою історію. Спочатку мене називали «Ніжинська відьма», бо мені вдавалось швидко «чаклувати»/закривати збори і знаходити необхідне. А потім хлопці з трійки (третьої штурмової) почали називати «пташка» через мою балакучість і життєрадісність. Я кажу: «Пташка, яку всі знають в нас в Україні вже є – це легендарна Катерина Поліщук «Пташка з Азовсталі». Тому давайте щось інше». Тоді один із побратимів сказав: «Ти – Фенікс. Ти зігріваєш, як вогонь, і легка, як повітря – постійно десь літаєш. Ти пережила багато втрат, але щоразу підіймалася і йшла далі».

Так воно і пішло. Навіть на прапорі, який мені подарували, хлопці крила намалювали. Тепер у мене ціла колекція феніксів: прапор, шеврон, жетон, фігурки... Тож коли прийшла у військо і запитали про позивний, я залишила свій, перевірений часом. Ну а там, хтозна, позивні – це справа випадку, можливо, згодом причепиться інший. (Посміхається – авт.)

– **Ви могли б залишитися в Ніжині, волонтерити, але ви переді мною сидите у військовій формі. Як ви потрапили до ЗСУ? Як поставилися до такого рішення ваші рідні? Що ви сказали своїм дітям, як пояснили, чому мама зараз не поруч?**

– Я чекала на цей дзвінок пів року. Після того, як пішла із журналістики, іншого шляху для себе вже не бачила. Відчувала: скільки б я не робила як волонтерка, я роблю «менше, ніж нуль». Я розуміла і знала, що у війську не вистачає багатьох спеціальностей. Я знала, що в армії потрібні не лише штурмовики, а й фахівці з діловодства, медійники, психологи.

Коли мені нарешті зателефонували, я вагалася рівно хвилину. Хоча на той момент мене вже майже взяли на гарну цивільну посаду, я навіть мала вибір: іти в державну структуру або у волонтерський фонд. Але доля розпорядилась інакше. Проте, останнє слово було за дітьми. Я сказала: «Як ви скажете – так і буде». Ввечері ми сіли, усе обговорили, і вони сказали коротко: «Йди». Сину скоро 22, доньці – 15. Вони в мене самостійні. Коли мама-волонтер вічно в роз'їздах, швидко вчишся і готувати, і прати. Зараз ми 24/7 на зв'язку.

Моїй мамі було складніше сказати – вона з тих, хто переживає за все на світі. Але і вона зрештою мене підтримала.

Після того, як рішення було прийняте, я пройшла співбесіду, і мені дали декілька днів, ще раз подумати і все зважити. Коли я повторно сказала, що готова і хочу служити в ЗСУ, мене сконтактували з першим рекрутинговим центром. Шлях до мобілізації був максимально комфортним – від першої співбесіди до ВЛК я відчувала підтримку на кожному кроці.

– **Розкажіть про один із ваших днів у ЗСУ. Що саме ви робите на службі, як проходить ваш день сьогодні?**

– Уже понад місяць, як я офіційно змінила цивільні sukні на піксель 210-го окремого штурмового полку. Це бойовий підрозділ, тут усе по-дорослому. Поки що я на навчанні (БЗВП). Ми вчимося всього: від тактичної медицини, де кожна секунда накладання турнікета – це чиєсь життя, до вогневої та інженерної підготовки. Але паралельно я вчусь і того, що стосується моїх безпосередніх обов'язків, які виконуватиму в підрозділі: діловодство та психологічна підтримка персоналу. Що це означає на практиці? Це тони паперів, де не можна помилитися ні в одній букві, бо за кожним документом стоїть доля бійця. А ще – психологія. Це вміння слухати, розуміти стан хлопців, допомагати їм триматися купи в умовах постійного стресу. Я постійно на навчанні: слухаю лекції, проходжу курси в застосунку «Армія+», вивчаю алгоритми. Насправді це не так страшно і складно, коли є велике бажання і підтримка від побратимів.

– **Як це – бути жінкою серед чоловічого колективу? Які стосунки з побратимами? Залицяються?**

– Знаєте, тут дуже швидко зникають гендерні стереотипи, але залишається проста людська повага. На службі ми насамперед – побратими та посестри. У нас спільні завдання, спільні труднощі. Тому ніхто не дивиться на тебе як на «крихку квітку», яку треба оберегати від будь-якого навантаження. Я такий самий боєць, як і всі.

Але, звісно, є і приємні моменти. Хлопці все одно залишаються чоловіками. Вони завжди без зайвих слів допоможуть: порубають дрова для буржуйки, якщо щось важке треба принести – ніколи не відмовлять, навіть якщо самі втомлені. Це така ненав'язлива турбота, яка дуже цінна. Щодо залищань чи харасменту, про який іноді кажуть, коли жінки йдуть в армію... Скажу чесно: я з цим не стикалася. Відносини між нами – це суміш глибокої поваги і такої специфічної військової дружби, де є місце і жартам, і серйозним розмовам. Я відчуваю себе в безпеці серед них, бо знаю, що за моєю спиною стоять справжні чоловіки, які в будь-який момент підставлять плече.

– Чи є у вас подруги в ЗСУ? Чи спілкування в основному з чоловіками?

– Подруги є, але не в моєму полку. Я роками товаришую з дівчатами з рідного Ніжина, які обрали шлях воїна ще задовго до повномасштабного вторгнення. Зараз ми постійно на зв'язку в месенджерах: ділимося досвідом. Є дівчата військові, з якими познайомилась в соцмережах і спілкуємось, ніколи одна одну не бачивши. Але обов'язково зустрінемось. Це вже в планах на відпустку! Жінок в армії насправді дуже багато. Навіть коли я проходила ВЛК, зі мною було ще четверо дівчат. Вакансій для нас вистачає: від кухарів до операторів дронів.

– Які складнощі вам довелося подолати? Щоб ви сказали з цього приводу?

– Незважаючи на моє прагнення і готовність служити, усе ж було важко залишати домівку, іти в невідомість, де нікого й нічого не знаєш насправді. А так, навіть не знаю, що ще. Так, бувають складні моменти, як і в будь-якій професії, чогось не вмієш і спочатку не виходить. Чогось не знаєш і соромиться спитати – було і таке. Але зрештою всі питання і проблеми вирішуються, усьому можна навчитися.

– Що не дає зараз упасти духом і зламатися?

– Перед тим як мобілізуватись, у мене був момент, коли я дійсно упала духом, як волонтерка, бо щодня все важче і важче було закривати збори, щось діставати. У мене справ-

ді опускались руки. Зараз я відчуваю, що живу на повну, що я роблю потрібну справу, що мені точно не буде соромно за те, що я могла щось зробити, але нічого не зробила. До речі, від волонтерства я не відмовилася – «колишніх» у цій справі не буває. Нині ми відкрили збір на пікап для мого полку, для хлопців, які зараз у самому пеклі виборюють наше завтра.

Мене тримають люди. Величезна «армія» волонтерів, які відправляють на фронт тисячі порцій сухих супів і каш, допомагають з медикаментами, гігієною, підтримують збори, їздять на фронт і відвозять хлопцям необхідне.

Це волонтери не лише з Ніжина, а й десятки неймовірних людей з усієї країни та з-за кордону. Перераховувати можна безкінечно. Хіба я маю право падати духом, коли за спиною такі люди?

Коли війна закінчиться, я багато чого забуду. Але я ніколи не забуду тих, хто, навіть не маючи зайвого, віддавав останнє нашим хлопцям. Ці люди тепер назавжди в моєму серці.

– Що б ви хотіли сказати сьгодні ніжинцям, усім українцям та світу?

– Сьгодні я хочу сказати одне: не чекайте на «кращий час» чи «ідеальний момент», щоб стати корисними. Перемога – це не те, що станеться саме по собі, це те, що ми робимо руками щодня.

Українцям – тримайтеся одне за одного. Ми сильні, поки ми «зграя», поки ми чуємо біль ближнього, як власний.

Світу – не звикайте до нашої війни. Це не кіно, це – життя реальних людей, які просто хочуть прокидатися у своїх ліжках без звуку сирен.

А ніжинцям... пишаюся вами! Кожен ваш донат, кожна сітка, кожна молитва – це броня для когось із нас. Ми обов'язково повернемося до звичного життя, до мирних розмов. Але зараз – працюємо.

І користуючись нагодою, я прошу долучитись до збору на пікап для своїх побратимів.

Банка та реквізити тут

Монобанка:

<https://send.monobank.ua/jar/eRN5w6Q8W>

Приват: 5168 7451 2868 2868

Ціль: 300 000 грн. На пікап для 210 ОШП.

Дякую за кожную гривню і репост!

<https://mynizhyn.com/news/misto-i-region/41774-zinki-v-zsu-nataliia-rulyova-z-nizina-pro-sluzbu-v-sturmovomu-polku-pobut-ta-sestrinstvo-v-pikseli.html>

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення №1180 від 11.04.2024 р.
ідентифікатор медіа: R30-03788
Р/р 31253365108946 НДУ ім. М. Гоголя
код 02125668 ДКСУ м. Київ
МФО 820172
(благодійний внесок на розвиток Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:

Онищенко Н. П., редакторка,
Плотніков Є. О., канд. пед. наук, доц.,
Лісовець О. В., докт. пед. наук, проф.
Макет, верстка та коректура – Бобрик Д. М.

Адреса редакції:

Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою, кімната 210
вул. Графська, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
diaspora@ndu.edu.ua
<http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/tsentr-gumanitarnoji-spiivpratsi-z-ukrajinskoyu-diasporoyu/vidannya-ukrajinskij-dim>